

Lapsivaikutusten arviointi päätöksenteossa

Työryhmän jäsenet

- Hanna Harju-Virtanen, Pirkanmaan Lape-hanke
- Kati Honkanen, THL
- Tampere: Tiia Heinäsuo ja Miia Nivala
- Nokia: Tiina Alakoski, Erja Kovalainen, Petteri Väkiparta, Heidi Leppänen, Ulla Taponen
- Mänttä-Vilppula: Alli Ruuhilehto
- TAMK: Ulla-Maija Koivula

Lapsivaikutusten arviointi – miksi?

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

- LAVA on osa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten (IVA) kokonaisuutta, lisäksi on muita ennakoarvioinnin (EVA) kohteita, esim. ympäristö-, talous- ja yritysvaikutusten arviointi
- Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tavoitteena on tarkastella kokonaisvaltaisesti sitä, miten
  - **lapsi otetaan huomioon erilaisissa yhteiskunnallisissa toimenpiteissä ja päätöksissä**
  - **millaisia vaikutuksia päätökset aiheuttavat ja**
  - **millaista tietoa lapsista ja päätöksen vaikutuksista on päätöksenteon taustalla.**
- Lapsivaikutusten arvioinnilla selvitetään, miten päätös voidaan toteuttaa lasten edun kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.
- Lapsivaikutusten arvioinnissa tarkastellaan lasten hyvinvointiin ja oikeuksiin vaikuttavia tekijöitä kokonaisuudessaan _ Hyödyt ja haitat.
- Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin olennainen osa on lasten ja nuorten omien mielipiteiden ja kokemusten selvittäminen. Sen vuoksi se on myös väline, jolla voidaan vahvistaa **lasten osallisuutta** päätöksentekoon.
- Lainsäädännöllisenä perustana perus- ja ihmisoikeudet sekä erityisesti YK:n lapsen oikeuksien sopimus, jonka noudattamiseen Suomi on sitoutunut.
  - muu lainsäädäntö: mm. kuntalaki, hallintolaki

Lapsivaikutusten arviointi – milloin?

- Suoraan lapsia koskettavissa päätöksissä (esimerkiksi kouluverkkoa, lastensuojelun toteutusta, harrastustoimintaa koskevat päätökset)
- Isoa joukkoa lapsia koskettavissa päätöksissä (esimerkiksi kouluverkkoa tai varhaiskasvatusta koskevat päätökset)
- Sellaisissa päätöksissä, jotka koskettavat pientä joukkoa lapsia, mutta lapsen hyvinvoinnin kannalta merkityksellistä asiaa (esimerkiksi lastensuojelun avohuollon tukitoimia toteutusta koskevat päätökset)
- Arvioi lapsivaikutusten arvioinnin tarpeellisuus aina myös epäsuoraan lapsia koskevassa päätöksenteossa (esimerkiksi aikuisten palveluita koskevat päätökset, ympäristöön liittyvät päätökset)
- Valmistele isossa asiassa laajempi arvio, pienessä mutta merkittävässä asiassa rajatumpi arvio.

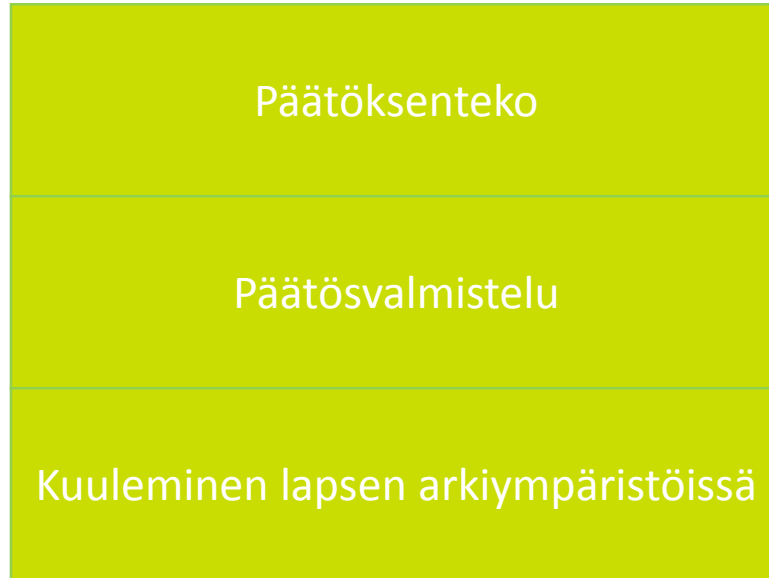
Lapsivaikutusten arviointi – mitä?

- Miten asia voidaan toteuttaa lasten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla? Millaisia vaikutuksia päätöksellä olisi lapsiin nuoriin ja heidän perheisiinsä?
- Mitä vaikutuksia eri vaihtoehdoilla on erilaisissa tilanteissa (esim. erityistä tukea tarvitsevat, vähemmistöihin kuuluvat, heikommassa asemassa olevat) olevien lasten hyvinvointiin?
  - perustarpeet
  - fyysinen kehitys
  - psyykkinen kehitys
  - emotionaalinen kehitys
  - sosiaalinen kehitys
  - ihmissuhteet
  - turvallisuus
  - oppiminen
  - terveys
  - palveluiden saanti
  - vapaa-aika
  - mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin
- Olemassa olevan tiedon hyväksikäyttö
- Lasten kuuleminen ja vaikutusmahdollisuuksien järjestäminen

Lapsivaikutusten arviointi – miten?

- Luo perusta lapsivaikutusten arvioinnille
  - tiedota lapsivaikutusten arvioinnista: kunta- ja maakuntapäätäjät, johtavat viranhaltijat, lasten parissa työskentelevät, kuntalaiset
  - lakipohja, mihin lapsivaikutusten arviointi perustuu
- Tunnista, milloin lapsivaikutusten arviointia tarvitaan
  - määrittele arvioinnin laajuus ja menetelmät
- Osallista lapset arvioinnin tekoon
  - hyödynnä olemassa olevaa tietoa
  - kuule lapsia
- Analysoi koottu tieto
  - hyödynnä tulosten tulokinnassa lapsia ja moniammatillisti asiantuntijoita
  - miten päätös voidaan toteuttaa lasten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla
  - tunnista riskiryhmät -> negatiivisia vaikutuksia lieventävät keinot
- Päätöksenteko
  - tuo esiin lapsivaikutukset (kirjaa mitä ei ole voitu selvittää/saatu selvitettyä)
  - tiedota päätöksestä
- Seuraa millaisia vaikutuksia päätöksellä on lapsein

Lapsivaikutusten arvioinnin toiminnantasot

Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönoton edistäminen Pirkanmaalla

- Päätöksentekijätasolle suunnattu lyhyt videoinfo syksyllä 2018
- Päätösvalmistelijoille suunnatun koulutuksen uusinta syksyllä 2018
- Kirjallinen materiaali
  - Valtakunnallinen ohjeistus <http://www.julkari.fi/handle/10024/136377>
  - Maakunnallinen ohjeistus (maakunnan järjestämissuunnitelma, hyvinvointisuunnitelma, strategia)

Kiitos!

 #lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut

Hanna Harju-Virtanen, hanna.harju-virtanen@tampere.fi , 040 8064730